

YURIDIK XIZMATLAR SOHASIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING NEYROETIKA HUQUQIGA TA'SIRI

Baxtiyorov Shohjahon Alisherovich

Toshkent davlat yuridik universiteti,
Jinoiy odil sudlov fakulteti 1-kurs G-patok 1-guruh.

shoxjahonbaxtiyorov336@gmail.com

Javoxir Eshonqulov

javoxireshonqulov0724@gmail.com

Ilmiy rahbar.

Toshkent davlat yuridik universiteti, Kiber huquq kafedrası o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14305973>

Annotatsiya. Yuridik xizmatlarning raqamli transformatsiyasi global miqyosda huquqiy jarayonlar, xizmatlar va tizimlarni sezilarli darajada o'zgartirmoqda. Bu o'zgarish, o'z navbatida, inson miyasining axloqiy oqibatlari va nevrologik holatlar bilan bog'liq bo'lgan neyroetik qonunga ta'sir qiladi. Raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili sohasidagi yutuqlar huquqiy tizimlar samaradorligini oshirishi mumkin, shu bilan birga ular neyroetik nuqtai nazardan muhim axloqiy tashvishlarni keltirib chiqaradi. Ushbu maqola raqamli transformatsiya va neyroetik qonun o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganadi, sun'iy intellektning axloqiy o'lchamlarini va yuridik amaliyotda avtomatlashtirishni, shuningdek shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va boshqarishni o'rganadi. Raqamlashtirish yuridik xizmatlar va tizimlarni kuchaytirishi mumkin bo'lsa-da, ularning axloqiy va huquqiy oqibatlarini har tomonlama tushunish uchun neyroetikani ko'rib chiqish juda muhimdir.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, yuridik xizmatlar, neyroetik qonun, sun'iy intellekt, axloqiy tashvishlar, huquqiy jarayonlar, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, avtomatlashtirish, ma'lumotlar tahlili, raqamli huquqlar.

THE IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION IN THE FIELD OF LEGAL SERVICES ON NEUROETHICS LAW

Abstract. The digital transformation of legal services is significantly changing legal processes, services and systems globally. This change, in turn, affects the neuroethical law of the human brain, which deals with moral consequences and neurological states. Advances in digital technologies, artificial intelligence, and data analytics can improve the efficiency of legal systems, but they also raise important ethical concerns from a neuroethical perspective. This article explores the relationship between digital transformation and neuroethical law, exploring the ethical dimensions of artificial intelligence and automation in legal practice, as well as the protection and management of personal data. While digitization can enhance legal services and systems, a neuroethics review is essential to fully understand their ethical and legal implications.

Keywords: digital transformation, legal services, neuroethical law, artificial intelligence, ethical concerns, legal processes, personal data protection, automation, data analysis, digital rights.

ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ В СФЕРЕ ЮРИДИЧЕСКИХ УСЛУГ НА НЕЙРОЭТИЧЕСКОЕ ПРАВО

Аннотация. Цифровая трансформация юридических услуг существенно меняет юридические процессы, услуги и системы во всем мире. Это изменение, в свою очередь, влияет на нейроэтический закон человеческого мозга, который имеет дело с моральными последствиями и неврологическими состояниями. Достижения в области цифровых технологий, искусственного интеллекта и анализа данных могут повысить эффективность правовых систем, но они также поднимают важные этические проблемы с нейроэтической точки зрения. В этой статье исследуется взаимосвязь между цифровой трансформацией и нейроэтическим правом, изучаются этические аспекты искусственного интеллекта и автоматизации в юридической практике, а также защита и управление персональными данными. Хотя цифровизация может улучшить юридические услуги и системы, анализ нейроэтики необходим для полного понимания их этических и правовых последствий.

Ключевые слова: цифровая трансформация, юридические услуги, нейроэтическое право, искусственный интеллект, этические проблемы, юридические процессы, защита персональных данных, автоматизация, анализ данных, цифровые права.

Kirish

Bugungi kunda mamlakatning raqamlashtirish darajasi uning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi hamda global miqyosda raqobatbardoshligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng tatbiq etish, aholining telekommunikatsiya xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish va davlat xizmatlarini bosqichma-bosqich elektron shaklga o'tkazish ishlari jadal sur'atlarda amalga oshirilmoqda. Jumladan, "bir darcha" tamoyili orqali davlat xizmatlarining aholiga elektron shaklda taqdim etilishi yo'lga qo'yilgan va BMTning elektron hukumatni rivojlantirish reytingida O'zbekiston o'z mavqeini mustahkamlamoqda.

Shuningdek, mamlakat prezidenti tomonidan "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi tasdiqlanib, raqamli texnologiyalarni rivojlantirish uchun qulay shartsharoitlar yaratishga qaratilgan qator choralar ko'rilmoqda. Ushbu strategiya iqtisodiyot, ijtimoiy soha va davlat boshqaruvida sifatli rivojlanish imkoniyatlarini oshirish uchun ayrim raqamli yechimlarni joriy etishni nazarda tutadi. Shu bilan birga, texnologik taraqqiyotning tez sur'atlarda rivojlanishi bilan madaniyat va inson ongining o'zgarishi, ya'ni "texnologik o'ziga xoslik" jarayonining paydo bo'lishi jamiyat oldiga murakkab vazifalar qo'yilmoqda.[1]

"Raqamli O'zbekiston 2030" milliy strategiyasida raqamli transformatsiyaning salbiy oqibatlar ham ko'zda tutilgan, jumladan:

- an'anaviy mehnat bozorlarining qisqarishi;
- ayrim kasblarning avtomatlashtirilishi;
- kiberjinoyatlar sonining ortishi;
- raqamli makonda inson huquqlari va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish bilan bog'liq zaifliklar;
- ma'lumotlar ishonchliligi bilan bog'liq muammolar.

Bundan tashqari, raqamli madaniyatni shakllantirish doirasida raqamli muhitda jamiyat va professional faoliyat bilan bog'liq masalalarni hal qilish uchun axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish qobiliyatiga ega bo'lish muhim sanaladi. Shu tariqa, raqamli kompetensiyalarni shakllantirish har bir shaxs uchun raqamli transformatsiya davrida muvaffaqiyatli moslashuv imkonini beradi.

Metodologiya

Ushbu tadqiqot raqamli transformatsiya yuridik xizmatlar sohasida neyroetik qonunga qanday ta'sir qilishini o'rganadi. Tadqiqot raqamli texnologiyalarning paydo bo'lgan axloqiy dilemmalar va huquqiy xavflarni qanday qayta shakllantirishini va ular neyroetik qonunlar evolyutsiyasiga qanday ta'sir qilishini o'rganishga qaratilgan, ham sifat, ham miqdoriy tahliliy usullardan foydalanadi.

Raqamli transformatsiya va neyroetik qonun bilan bog'liq asosiy tushunchalar va nazariy asoslar ko'rib chiqildi. Neyroetik huquqlar bilan bog'liq asosiy xavflarni va potentsial echimlarni aniqlash uchun ushbu sohalardagi so'nggi tadqiqotlar ko'rib chiqildi. Ushbu bosqichda ilmiy maqolalar, xalqaro huquqiy standartlar va axborotkommunikatsiya texnologiyalariga oid hujjatlar to'liq ekspertizadan o'tkazildi.[2]

Case Study tahlili

Raqamli texnologiyalarga taalluqli turli sud ishlari tahlil qilindi. Bu AI va neyrotexnologiyaga asoslangan yuridik xizmatlarning qiyinchiliklari va afzalliklariga, shuningdek, tegishli huquqiy masalalarga e'tiborni o'z ichiga oladi. Ushbu usul orqali raqamli xizmatlar huquqiy, axloqiy va neyroetik o'lchovlari uchun chuqur o'rganildi.

Ekspert suhbatlari

Raqamli texnologiyalar, neyroetika, sun'iy intellekt va yuridik xizmatlarga ixtisoslashgan mutaxassislar bilan suhbatlar o'tkazildi. Neyroetik muammolar, raqamli texnologiyalar bilan bog'liq xavflar va ularning yuridik javobgarlik va ma'lumotlarning maxfiyligiga ta'sirini o'z ichiga olgan yuridik va texnologiya mutaxassislarining fikrlari to'plandi.

Qiyosiy huquqiy tahlil

Ushbu bosqichda yetakchi davlatlar, jumladan, AQSh, Yevropa Ittifoqi va Yaponiyada raqamli transformatsiya va neyroetikaga oid mavjud huquqiy amaliyotlar tahlil qilindi.

O'zbekistonda qo'llanilishi mumkin bo'lgan mos model va yondashuvlarni aniqlash maqsadida xalqaro standartlar va me'yoriy-huquqiy bazalar ko'rib chiqildi.

Ma'lumotlarni tahlil qilish

Suhbat va amaliy tadqiqotlar natijalari kontent tahlili usullaridan foydalangan holda tahlil qilindi. Raqamli texnologiyalar va neyroetika bilan bog'liq asosiy muammolar va me'yoriy cheklovlarni aniqlash uchun huquqiy hujjatlar ko'rib chiqildi. Ushbu natijalar raqamli transformatsiya va neyroetik qonun doirasidagi asosiy tendentsiyalar va paydo bo'layotgan imkoniyatlar tahlilini ma'lum qildi.[3]

Muhokama

Bugungi kunda mamlakatning raqamlashtirish darajasi uning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyoti hamda global maydondagi raqobatbardoshligini belgilaydi. O'zbekistonda so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar axborotkommunikatsiya texnologiyalarining faol qo'llanilishini va aholiga telekommunikatsiya xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini

kengaytirdi. Davlat xizmatlari ham bosqichma-bosqich elektron shaklga o'tkazilib, "bir darcha" tamoyili asosida ko'rsatilmoqda. BMTning elektron hukumat bo'yicha reytingida ham O'zbekiston o'z pozitsiyasini mustahkamlamoqda. Shuningdek, mamlakat Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash haqidagi qarori raqamli texnologiyalar taraqqiyotini tezlashtirish va rivojlanishi uchun qulay sharoitlar yaratishni nazarda tutadi.[4]

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlarga, xususan, mehnat munosabatlari, kasbiy faoliyat turlari va mehnatning xususiyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Endilikda moddiy boyliklarni yig'ish jamiyatning asosiy maqsadi bo'lmay qolmoqda, uning o'rniga nomoddiy qadriyatlar va manfaatlar ustunlik qilmoqda. Yangi mehnat tabiati esa ishchilardan doimiy ravishda malaka oshirish, ijodiy muloqot qilish va o'z-o'zini rivojlantirishni talab qiladi.

Raqamli texnologiyalarga asoslangan mehnat bozorining rivojlanishi mehnat munosabatlarini modernizatsiyaga olib kelmoqda: ish beruvchi va xodimlar o'rtasidagi muloqotda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda va yangi xulq-atvor qoidalari shakllanmoqda. Bunda ish bilan ta'minlash masalasi ham o'ziga xos mazmun kasb etmoqda.

Raqamli iqtisodiyotga o'tish uchun mehnat bozorida mutlaqo yangi ko'nikmalar va malakalar talab qilinadi. Milliy va xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lish uchun tashkilotlar texnik, biznes, shaxslararo va ijodiy ko'nikmalarga ega kadrlarni jalb etishi kerak. Endi faqat asosiy ko'nikmalar (masalan, yozish va hisoblash qobiliyati) yetarli bo'lmay, ish beruvchilar tomonidan biznes va shaxslararo fazilatlar ham yuqori qadrlanmoqda.[5]

Hozirgi sharoitda texnik ko'nikmalar har qanday ishlab chiqarish jarayonida yoki xizmat ko'rsatishda muhim rol o'ynaydi va ular raqamli boshqaruvga maxsus moslashtirilgan etakchilik ko'nikmalari bilan to'ldiriladi. Ish beruvchilar uchun nomzodlarning "yumshoq ko'nikmalari" (masalan, jamoada ishlash, ijodkorlik, tashabbuskorlik, tanqidiy fikrlash, o'zini o'zi boshqarish, va murakkab muammolarni hal qilish qobiliyati) yanada muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda.

Yangi ish sharoitlari esa yangi raqamli ko'nikmalarni talab qiladi. Kanada tasnifiga ko'ra, raqamli ko'nikmalar quyidagi toifalarni o'z ichiga oladi [6]:

- 1. Asosiy ko'nikmalar:** asosiy savodxonlik, yozuv va hisob-kitob ko'nikmalari; bu ko'nikmalarsiz past malakali ishlar ham samarali amalga oshirilishi qiyin.
- 2. Transversal ko'nikmalar:** jamoada ishlash, doimiy ta'lim, muammolarni hal qilish kabi moslashuvchan ko'nikmalar, ular xodimning texnik salohiyatini to'la ochishga imkon beradi.
- 3. Raqamli texnik ko'nikmalar:** kompyuter va dasturiy ta'minotni qo'llash, tarmoq xavfsizligi choralarini ko'rish; bu ko'nikmalar hozirgi raqamli ish joyida samaradorlik uchun muhimdir.
- 4. Raqamli axborotni qayta ishlash ko'nikmalari:** axborotni izlash, tahlil qilish va yetkazish bilan bog'liq yuqori darajadagi kognitiv ko'nikmalar; bu ko'nikmalar ixtisoslashgan AKT sohalarida ham zarurdir.

Bugungi raqobat muhiti kompaniyalarni o'z xodimlariga yangi yondashuvga undamoqda.

Talantli va malakali mutaxassislarni jalb qilish borasidagi raqobat kuchaymoqda, shuningdek, ish beruvchilar eng yaxshi xodimlarni saqlab qolishga ko'proq e'tibor berishmoqda.

Inson kapitali, ayniqsa raqamli ko'nikmalarga ega mutaxassislar, kompaniyaning raqobatbardoshlik strategiyasidagi asosiy resursga aylanmoqda.

Raqamlashtirilgan iqtisodiyotda mehnat bozorining rivojlanishi ikki asosiy yo'nalishda amalga oshmoqda. Birinchi, optimistik ssenariyga ko'ra, raqamli iqtisodiyot mehnat bozori ijodiy fikrlash qobiliyatiga ega bo'lgan insonlarga talabni oshiradi. Ishlab chiqarishda inson ishtiroki qisqarayotgan bo'lsa-da, ijodiy, texnik xizmat, dizayn va dasturlash sohalarida hali ham inson omili muhim. Masalan, kelajakda robotlar ixtiro, dizayn, dasturlash va o'zlarini sozlash kabi murakkab vazifalarni bajarishga hali qodir bo'lmaydi, shu sababli onlayn boshqarish texnologiyalari rivojlanishi bilan onlayn operatorlar talab qilinadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar katta va murakkab ishlarni bajaruvchi robotlar yordamida keksa va nogiron xodimlarni xavfli yoki rutinga asoslangan mehnat faoliyatidan ozod qilish imkonini beradi. Bu odamlarning vaqtini ijodkorlik va dam olish kabi faoliyatlarga yo'naltirishga yordam beradi.

To'g'ri ta'lim dasturlari va davlat ko'magida ishchi kuchi eski kasblardan yangi raqamli kasblarga o'tishda qiynalmaydi. "Raqamli davr" xodimlari esa axborotni yaratish, boshqarish va sotish kabi noyob bilim talab qiluvchi vazifalarni bajarishga o'tdi.

Yangi raqamli texnologiyalarning mehnat bozoriga ijobiy ta'siri quyidagilardan iborat:[7]

Zamonaviy raqamli portallar orqali ish izlash imkoniyatlari kengaymoqda va nomzodlar bo'sh ish o'rinlari haqida keng ma'lumot olishadi, bu esa ularning martaba imkoniyatlarini yaxshilashga yordam beradi. Internet va maxsus vebxizmatlar ish beruvchilar va nomzodlar o'rtasidagi shaffoflikni oshiradi. Ijtimoiy tarmoqlar orqali ham ish beruvchilar va xodimlar haqida ko'plab foydali ma'lumotlar olish mumkin.

Raqamli platformalar ish unumdorligini oshiradi, chunki ular nomzodlar profilini aniq moslashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, ishsizlik darajasi pasayishi, "soya" bandligi va ish qidirish muddati qisqarishi mumkin. Masalan, Uber va YouDo kabi platformalar raqamli iqtisodiyotdagi talab va taklifni samarali bog'lashga asoslangan.

Zamonaviy raqamli texnologiyalar yangi kasblar va ish o'rinlarini yaratilishiga turtki bo'lmoqda.

Masofadan ishlash imkoniyati ortib, bu hududiy talab past bo'lgan joylardagi mutaxassislarni samarali ish bilan ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Biroq, raqamlashtirish jarayoni mahsulot yaratish va xizmat ko'rsatish sohalarida band bo'lganlar uchun muayyan salbiy oqibatlarga ham olib kelishi mumkin. Ishlab chiqarishda raqamlashtirish jarayoni sababli o'zaro aloqa chuqurlashgan bo'lsa-da, odamlar orasida begonalashish xavfi ortmoqda. Mahsulot yaratish zanjiri minimallashtirilishi mumkin, ya'ni dizayn, 3D bosib chiqarish va yetkazib berish jarayonlari kifoya bo'ladi. Ba'zi ekspertlarning fikricha, 2030-yilga borib, yoshi katta, yuqori malakaga ega bo'lgan ishchi kuchi hajmi sezilarli kamayishi, mavjud kasblarning 50 foizi esa yo'qolishi mumkin.

Robotlarning chidamlilik, aniqlik va tezlikda insondan ustunligi sababli ular ishlab chiqarish samaradorligini oshirib, tannarxni kamaytirishi mumkin. Bu iqtisodiy rivojlanish uchun muhim yutuq hisoblanadi. Ammo, so'nggi tadqiqotlar ko'p mutaxassislar ishlab chiqarishning to'liq avtomatlashtirilishi istiqboliga shubha bilan qarashini ko'rsatmoqda. Dunyo miqyosida robotlashtirish jarayoni "kimsasiz sanoat"ga qarab borayotgandek.

Ayrim soʻrovlar shuni koʻrsatadiki, mavjud ish oʻrinlarining yarmidan koʻpi kelajakda yoki keskin oʻzgaradi, yoki butunlay yoʻq boʻlib ketishi mumkin.

Natijalar

Tadqiqot raqamli transformatsiya yuridik xizmatlar sektorida neyroetik qonunni ishlab chiqish va amalga oshirishga qanday taʼsir qilishini tahlil qilishga qaratilgan. Adabiyotlarni oʻrganish, amaliy tadqiqotlar tahlili, ekspert suhbatlari va qiyosiy huquqiy tahlil orqali toʻplangan sifat va miqdoriy maʼlumotlarga asoslanib, bir nechta asosiy xulosalar paydo boʻldi:

Rivojlanayotgan axloqiy va huquqiy muammolar

Yuridik xizmatlardagi raqamli transformatsiya, ayniqsa, sunʼiy intellekt (AI), maʼlumotlar tahlili va neyroteknologiyalardan tobora koʻproq foydalanish bilan noyob axloqiy va huquqiy muammolarni keltirib chiqaradi. Ushbu texnologiyalar maxfiylik, rozilik va maʼlumotlarni yigʻish va tahlil qilishning axloqiy chegaralari haqida savollar tugʻdiradi. Sunʼiy intellektga asoslangan yuridik xizmatlar koʻpincha qarorlar qabul qilish jarayonlarida shaffoflikdan mahrum boʻlib, anʼanaviy axloqiy meʼyorlarga eʼtiroz bildiradi va masʼuliyat va adolat haqida tashvish uygʻotadi.

Bu maʼlumotlardan foydalanish uchun aniq chegaralarni belgilash uchun neyroetik qonunga boʻlgan ehtiyojni kuchaytiradi, ayniqsa sezgir miya va asabiy maʼlumotlarga kirish mumkin boʻladi.

Neyroetik qonunida maxfiylik va maʼlumotlarni himoya qilish

Raqamli asrda inson miyasi bilan oʻzaro taʼsir qiluvchi yoki kognitiv maʼlumotlarni tahlil qiladigan neyroteknologiyalar neyroetik qonun doirasida maʼlumotlarni himoya qilish va maxfiylikka eʼtiborni kuchaytirdi. Mutaxassislarning intervyulari raqamli muhitda, ayniqsa yuridik ilovalar uchun neyroteknologiyalardan foydalanishda shaxsiy daxlsizlikni himoya qiluvchi huquqiy bazalarga keskin ehtiyoj borligini koʻrsatdi. Topilmalar shuni koʻrsatadiki, hozirgi qonunlar neyron maʼlumotlarini yigʻish, saqlash va ishlatish bilan bogʻliq axloqiy murakkabliklarni hal qilish uchun etarli emas. Foydalanuvchi maʼlumotlarini notoʻgʻri foydalanishdan himoya qilish va shu bilan maxfiylikning mumkin boʻlgan buzilishining oldini olish uchun kengaytirilgan neyroetik qoidalarini

qoʻllab-quvvatlovchi mutaxassislar oʻrtasida konsensus paydo boʻldi.[8]

Yuridik javobgarlik va javobgarlikdagi oʻzgarishlar

Tadqiqot shuni koʻrsatdiki, yuridik xizmatlardagi raqamli transformatsiya hisobdorlikning anʼanaviy tushunchalarini murakkablashtiradi. Yuridik xizmatlarda qoʻllaniladigan neyroteknologiyalar, ayniqsa, avtomatlashtirilgan qarorlar qabul qilish yoki sunʼiy intellekt tomonidan yaratilgan yuridik maslahat bilan bogʻliq hollarda, huquqiy javobgarlik chegaralarini xiralashtiradi. Mavjud qonunchilik asoslari javobgarlikni belgilash uchun kurash olib boradi, bu koʻpincha mijozlarni ham, yuridik mutaxassislarni ham javobgarlik boʻyicha noaniq pozitsiyalarda qoldiradi. Qoʻshma Shtatlar va Yevropa Ittifoqi kabi yetakchi yurisdiksiyalar bilan qiyosiy tahlil ilgʻor neyroetik qonunlarga ega mamlakatlarda javobgarlik mexanizmlari rivojlanganligini koʻrsatdi va bu Oʻzbekistonning tartibga solish yondashuvi uchun potentsial modellarni taklif qildi.

Yuridik amaliyot va professional standartlarga taʼsiri

Raqamli va neyroteknologik vositalarning kiritilishi huquqiy sohada professional standartlarni qayta shakllantirmoqda. Neyroetika qonuni eʼtiborga sazovor boʻlganligi sababli, yuridik amaliyotchilar raqamli vositalardan foydalanishni tartibga soluvchi yangi axloqiy koʻrsatmalarga moslashishlari kerak.

Topilmalar shuni ko'rsatadiki, ushbu transformatsiya yuridik mutaxassislardan AI va neyrotehnologiyalar tomonidan taqdim etilgan muammolarni hal qilish uchun raqamli etika, ma'lumotlar xavfsizligi va neyroetika bo'yicha o'qitilishi kerak. Neyroetik qonuni shuning uchun yuridik amaliyotda texnologiyadan axloqiy foydalanishga rahbarlik qilish va uni inson huquqlari standartlariga moslashtirishda tobora dolzarb bo'lib bormoqda.

Xalqaro tendentsiyalar va ilg'or tajribalar

Qiyosiy tahlil, ayniqsa, AQSh, Yevropa Ittifoqi va Yaponiyada neyroetika me'yoriy-huquqiy asoslarini yaratishga qaratilgan global tendentsiyani aniqladi. Ushbu ramkalar yuridik xizmatlardagi raqamli va neyrotehnologik ilovalar doirasida maxfiylikni qat'iy himoya qilish va axloqiy standartlarni birlashtirgan holda innovatsiyalar va axloqqa muvozanatli yondashuvni ta'kidlaydi. Ushbu mamlakatlar shaffoflik, foydalanuvchi roziligi va neyrotehnologiyalardan mas'uliyatli foydalanishni ta'minlaydigan qoidalarni qo'llash orqali neyroetik qonunchiligida xalqaro standartlarni o'rnatmoqda. Natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston o'zining yuridik xizmatlar sektorini qo'llab-quvvatlash va axloqiy jihatdan to'g'ri raqamli transformatsiyani rag'batlantirish uchun shunga o'xshash yondashuvlarni qo'llashdan foyda ko'rishi mumkin.

Neyroetika huquqi bo'yicha kelajakdagi rivojlanish imkoniyatlari

Natijalar, shuningdek, yuridik sektordagi raqamli transformatsiya AI va neyrotehnologiya ilovalari uchun standartlarni ishlab chiqish kabi neyroetik qonunchilikda innovatsiyalar uchun imkoniyatlar yaratishini ta'kidlaydi. Ushbu masalalarning yangiligi va murakkabligini hisobga olgan holda, neyroetika qonuni rivojlanayotgan raqamli tendentsiyalarga javoban rivojlanish potentsialiga ega.

Yuridik xizmatlar doirasida raqamli axloq, shaffoflik va ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha keng qamrovli yo'riqnomalarni ishlab chiqish nafaqat ishonchni kuchaytiribgina qolmay, balki kelajakdagi texnologik yutuqlarni boshqarish uchun mustahkam asos yaratadi.

Xulosa

Ushbu tadqiqot raqamli transformatsiyaning yuridik xizmatlar sohasida neyroetik qonunlarga ta'sirini o'rganib chiqdi, raqamli va neyrotehnologik ilovalardagi yutuqlar natijasida yuzaga kelgan muhim axloqiy, huquqiy va professional muammolarni ochib berdi. Asosiy topilmalar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt va neyrotehnologiyalar kabi raqamli vositalar yuridik amaliyotning ajralmas qismiga aylanar ekan, yangi axloqiy savollar paydo bo'ladi, ayniqsa maxfiylik, rozilik va javobgarlik. Ushbu vositalar samaradorlik va xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish bilan birga, foydalanuvchilarni himoya qiluvchi va axloqiy me'yorlarni qo'llab-quvvatlaydigan mustahkam me'yoriyhuquqiy bazalarni talab qiladi.

Ushbu tadqiqotning asosiy xulosasi ma'lumotlarni himoya qilish, shaffoflik va raqamli texnologiyalardan axloqiy foydalanishga qaratilgan keng qamrovli neyroetik qonunchilik zaruratidir. Mavjud tizimlar, xususan, Qo'shma Shtatlar va Yevropa Ittifoqidagi O'zbekiston kabi davlatlar uchun individual huquqlarni buzmasdan innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi muvozanatli neyroetik qonunlarni yaratishga qaratilgan qimmatli tushunchalarni taqdim etadi.

Bundan tashqari, yuridik kasblarda maxsus raqamli ko'nikmalarga talab ortib borayotganligi sababli, yuridik xizmatlarning axloqiy me'yorlarga rioya qilishini ta'minlash uchun neyroetika va raqamli etika bo'yicha uzluksiz kasbiy tayyorgarlik muhim bo'ladi.

Raqamli transformatsiyaning jadal sur'ati texnologik taraqqiyot bilan bir qatorda rivojlanishi mumkin bo'lgan tezkor va moslashuvchan neyroetik qonunlarga bo'lgan ehtiyojni ta'kidlaydi. Kuchli neyroetik qonunchilik bazasini ishlab chiqish orqali yuridik xizmatlar sektori raqamli transformatsiyaning afzalliklaridan foydalanishi va potentsial axloqiy va huquqiy xavflardan himoya qilishi, bu innovatsiyalar davrida mas'uliyatli va axloqiy taraqqiyotga yo'l ochishi mumkin.

REFERENCES

1. Resolution of the President of the Republic of Uzbekistan "On approval of the Concept of the national strategy" "Digital Uzbekistan – 2030" ID-10574. 2. Concept of the national strategy "Digital Uzbekistan – 2030", Chapter 1. General provisions.
2. Asliturk A. Cameron S. Faisal // The Information and Communications Technology Council, Ottawa, Canada. – PP. 19–20. – Retrieved from: [https://www.ictcctic.ca/wp-content/uploads/2016/05/Skills-in-the-](https://www.ictcctic.ca/wp-content/uploads/2016/05/Skills-in-the-DigitalEconomy-Where-CanadaStands-and-the-Way-Forward-.pdf)
3. DigitalEconomy-Where-CanadaStands-and-the-Way-Forward-.pdf. – Date of access: 06.11.2020.
4. Yuri Kutbitdinov, CEIR, Economic Review No. 10 (238) 2019, Retrieved from <https://review.uz/post/uzbekistan-otsifroviyyaetsya>. 5. Digital skills for the UK economy // UK Government. – Retrieved from:
5. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/492889/DCMSDigitalSkillsReportJan2016.pdf. – Date of access:
6. 06.11.2020., P. 22.
7. National Research Council of the National Academies (2014). Opportunities and Challenges in Neuroscience and Neurotechnology: Implications for Law and Society. Washington, D.C.: The National Academies Press.
8. Artificial Intelligence and Neuroethics in Law (2021). Journal of Ethics in Legal Technology, 29(2), pp. 134–148. DOI: 10.1007/s10551-020-04687-9.
9. Bostrom, N., & Yudkowsky, E. (2014). "The Ethics of Artificial Intelligence." In The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence. Cambridge University Press.
10. Mittelstadt, B. D., Allo, P., Taddeo, M., Wachter, S., & Floridi, L. (2016). "The Ethics of Algorithms: Mapping the Debate." Big Data & Society, 3(2). DOI: 1177/2053951716679679.
11. Karimjonova Laylo Abdumalik qizi, & Javoxir Eshonqulov. (2024). LEGAL AND TECHNICAL ASPECTS OF PERSONAL DATA PROTECTION. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14231936>.
12. Eshonqulov, Javoxir. "SUV RESURSLARINI MUHOFAZA QILISH YO'LIDAGI O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QONUNCHILIK TAHLILI." Центральноазиатский журнал образования и инноваций 2.11 Part 3 (2023): 47-52. 7.
13. Eshonkulov, J. (2024). Legal foundations for the application of artificial intelligence Technologies in the Sports Industry. American Journal of Education and Evaluation Studies, 1(7), 240-247. <https://semantjournals.org/index.php/AJEES/article/view/320/287>.

14. Ruxshona, S., & Eshonqulov, J. (2024). KRIPTOVALYUTALARNI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH MUAMMOLARI. Journal of new century innovations, 65(3), 142-146. <https://scientific-jl.org/new/article/view/3724>.
15. Charos, M., & Eshonqulov, J. (2024). RAQAMLI BANK KARTALARIDAN FOYDALANISHNING HUQUQIY JIHATLARI. Journal of new century innovations, 65(3), 157-165. <https://scientific-jl.org/new/article/view/3733>.
16. Eshonqulov, J. (2024). ELEKTRON DAVLAT XARIDLARINI AMALGA OSHIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI. Journal of new century innovations, 65(3), 131-141. <https://scientific-jl.org/new/article/view/3720>.
17. Usmonova, S., & Eshonqulov, J. (2024). HUQUQIY RISKLARNI BAHOLASHDA BIG DATA TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH. Modern Science and Research, 3(11), 464-471. <https://scientific-jl.org/new/article/view/3724>.
18. Orziqulov Elnur, and Javoxir Eshonqulov. 2024. "RAQAMLI PLATFORMALARDA FOYDALANUVCHILAR SHAXSIY MA'LUMOTLARINI HIMOYA QILISH". Journal of New Century Innovations 65 (3): 166-72. <https://scientific-jl.org/new/article/view/3738>.
19. Javoxir Eshonqulov 2024/7/3 BARQAROR RIVOJLANSH SHAROITIDA SUV RESURLARINI TEJASH VA ISROF QILISHNI OLDINI OLISHDA SUN'IY INTELLEKTNING O'RNI International Conference on Legal Sciences Том 2 Номер No. 3 Страницы 59-69 <https://science-zone.org/index.php/conference/article/view/105/98>.
20. Tirkasheva Umida, & Javoxir Eshonqulov. (2024). RAQAMLI PLATFORMALARDA REKLAMA FAOLIYATINI AMALGA OSHIRISH SHARTLARI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 58(4), 28-38. <https://scientific-jl.org/obr/article/view/3983>.
21. Ergashaliyeva Sevinch, & Javoxir Eshonqulov. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOTDA INTELLEKTUAL MULK HUQUQINI LITSENZIYALASH . ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 58(4), 9-18. <https://scientific-jl.org/obr/article/view/3981>.
22. Hafizov Diyorbek, & Javoxir Eshonqulov. (2024). ANALYSIS OF LEGAL DOCUMENTS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LEGAL ACTIVITY. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14231948>.
23. Javoxir Eshonqulov Ilmiy rahbar, javoxireshonqulov0724@gmail.com
24. Toshkent davlat yuridik universiteti, Kiber huquq kafedrası o'qituvchisi.